

Jak to bylo s plukovníkem Josefem Jiřím Švecem II.

Rozhovor s Lenkou Stejskalovou a Jaroslavem Bohutínským o třebíčské sokolské jednotě

Jak si vedli sokolové v Třebíči dříve? Když jim za první republiky patřilo i kino (dnes již nefungující Moravia – tehdy Stadion), musel to být docela slušný rozmach...

To určitě! V té době zahájilo svoji činnost nejprve loutkové divadlo, zanedlouho vznikla Sokolská divadelní scéna. Trubačský soubor se brzy rozrostl na hudební těleso. V té době se také začal stavět stadion, na kterém se už v roce 1933 konal Švecův župní slet.

Těsně před válkou začali s činností, kterou známe spíš ze skautských oddílů, s letním tábořením. Se kterými jmény jsou počátky pobytu v přírodě spojeny?

V té době přišli do Třebíče z Bobrové velký sportovec, lyžař a profesor gymnázia Oldřich Pokorný a Ing. Jaroslav Jurenka. V roce 1938 kolem sebe soustředili skupinu dorostenců, se kterými uskutečnili první tábor již v červenci roku 1939 na Horském potoce u rybníka Vidlák v Opatově. Bohužel oba za války zemřeli. Jaroslav Jurenka byl zastřelen nacisty v Brně, Oldřich Pokorný zahynul v Osvětimi.

Do roku 1950, než musel Sokol Třebíč přerušit svoji činnost, proběhlo ještě několik táborů a osad. Po roce 1968 se pobyt v přírodě a táboření díky obětavosti Jiřího a Zdeny Herzánových znovu v Sokole Třebíči

Třebíčská sokolovna. Pohled, který dodnes bere u srdce nejen staré sokoly.

děti. Těchto oddělení máme otevřeno několik, v různých tělocvičnách po celém městě. Je jasné, že dnešní děti jsou jiné než řekneme naše generace. Také v oblasti cvičení a sportů mají odlišné nároky a zaměření. A tak kromě oddělení základní gymnastiky vznikají i specializované sportovní oddíly. V třebíčském Sokole se v posledních třech letech začaly rozvíjet zejména volejbal a florbal. Obě odvětví podporuje i vedení naší župní ligy, že organizuje župní ligu.

Jak velký věkový rozptyl sokolské akce obsáhnou?

Akce pro veřejnost navštěvují rodiče již s batolátky, program je vhodný pro děti ze základních škol, často chodí i senioři.

Tak kino už vám sice nepatří, ale pořád je to hodně široký záběr. Schválně se nakonec zeptám jako provokatér. Co byste dělali, kdybyste od dětství sokolskou výchovou neprošli?

Na takto položenou otázku se asi nedá jen tak jednoduše odpovědět. A asi většina lidí, která prošla Sokolem v Třebíči, by odpověď hledala stejně těžko. Měli jsme však to obrovské štěstí, že jsme se celého toho bohatého a rozmanitého dění mohli účastnit. Snad to nebude vypadat jako klíšé, když řeknu, že Sokol se stal pro mnoho z nás celoživotním programem.

V roce 1899 dal Jan Máchal podnět k vytvoření tamburašského souboru Sokola Třebíč o 14 hudebníků, hrajících převážně na mandoliny, s nímž koncertoval při nejrůznějších příležitostech.

Poněkud větší hudební těleso bylo založeno roku 1925. Byl to trubačský sbor Sokola Třebíč, jako základ pozdější dechové kapely. V tomto dechovém orchestru se na konci třicátých let soustředilo na 50 hráčů a stal se tak největším sokolským dechovým tělesem!

Západní tribuna sokolského stadionu s hudebním pavilonem při slavnostním zahájení Švecova župního sletu v roce 1933. Celý stadion i s tribunou byl vystavěn o rok dřívě. Stála až do roku 1977, kdy ji podpálili neznámí vandalové.

bič naplno rozběhl. Nejdříve se v šatně sokolovny začali scházet kluci ke svým pravidelným schůzkám pod vedením Jiřího Herzána – Logana. Další rok jeho manželka Zdeňka – Kylliky dala vzniknout oddílu děvčat. Každé prázdniny se svými tábornickými oddíly vyráželi k Hornímu Mrzatici u Mrákotína. Po celý rok pořádali pěší výlety, vodácké výpravy i lyžařské výjízdky. K táboření v Sokole patří samozřejmě i další jména - bratři Hružovi, Marie Lojdová, manželé Hromadovi, Jarka Šiklová, Oleg Šalbaba. Nyní máme malé táborníky (děti se svými rodiči) pod vedením Ivany a Honzy Lukáškových, o oddíl chlapců se stará Radek Stejskal a já si chodím odpočnout za tábornickými děvčaty. Komise pobytu v přírodě pořádá každoročně celostátní přebor v zálesáckém závodu zdatnosti. Naše hlídky pravidelně obsazují již několik let medailové pozice.

Za komunistů pak sokolové o všechno přišli. Přesto dokázali přežít. Komu za to dnes můžeme poděkovat?

Generaci, která zažila počátkem 50. let zrušení Sokola a nerada se s touto činností loučila. V okamžiku, kdy ve společnosti v roce 1968 došlo k obrodnému procesu, se dala dohromady skupina kolem manželů Herzánových a dokázala znovu obnovit činnost. Hybnou silou Sokola byl právě Jiří Herzán.

Oba patříte k jeho odchovancům. Jak ovlivnil vás?

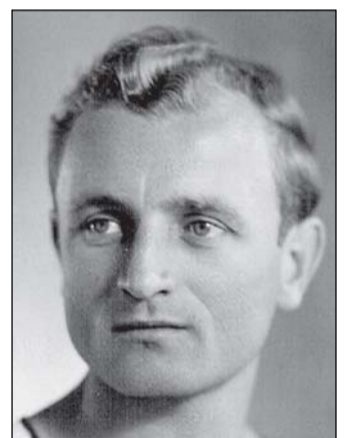
Určitě hodně. Jako dítě jsem i

Oldřich Pokorný.

Jaroslav Jurenka.

Jiří Herzán.

díky němu a jeho paní prožívala nádherné dětství. V 15 letech mě přivedl k práci cvičitele, ukázal mi jak na to a z jeho příkladu čerpám nejen při své cvičitelské práci dodnes.

Dnes je činnost třebíčského Sokola ve vaší režii. Čím se můžete veřejnosti připomenout?

Třebíčská veřejnost si Sokol pojí především s Během Terryho Foxe (od letošního roku Běh naděje), dále zná zejména jarní a podzimní závody na kolech, tříkolkách a šlapadlech. Letos jsme poprvé uskutečnili závody na kolečkových bruslích. Když dovolí počasí, organizujeme Přebor Oldřicha Pokorného v běžeckém lyžování. Turistické výlety za krásami především našeho regionu připravuje Alena Kroupová a Standa Houzar.

Z akcí spíše kulturních si v poslední době velkou oblibu získal čarodějnický večer na stadionu a jarní dětský karneval.

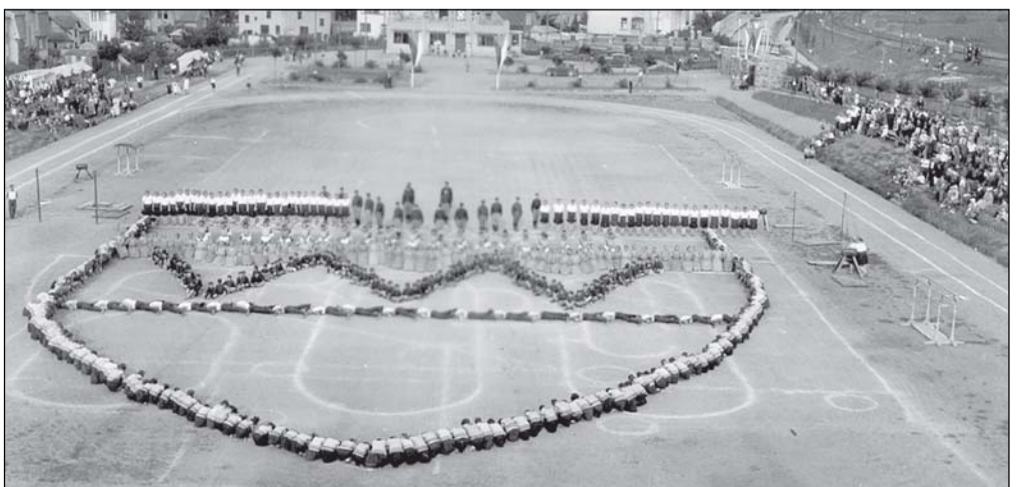
Co nového můžete nabídnout?

V posledních několika letech se Sokol Třebíč přeměnil na moderní tělocvičnou a sportovní organizaci. V oblasti cvičení a sportů se zaměřujeme hlavně na cvičení rodičů a

Za rozhovor děkují: Jan Uher a Milan Zeibert, fotografie jsme s laskavým svolením použili ze seminární práce Pavly Kroupové

Hra Loupežník od Karla Čapka - vpravo J. Charvát.

Oslava 600 let města Třebíče. Na živé obrazce byli sokoli vždycky machři.